

ABD Başkanlık Seçimlerinin Değerlendirilmesi ve Biden'ın Seçilmesinin Önümüzdeki Dönemde Ekonomi ve Piyasalar Üzerindeki Etkileri

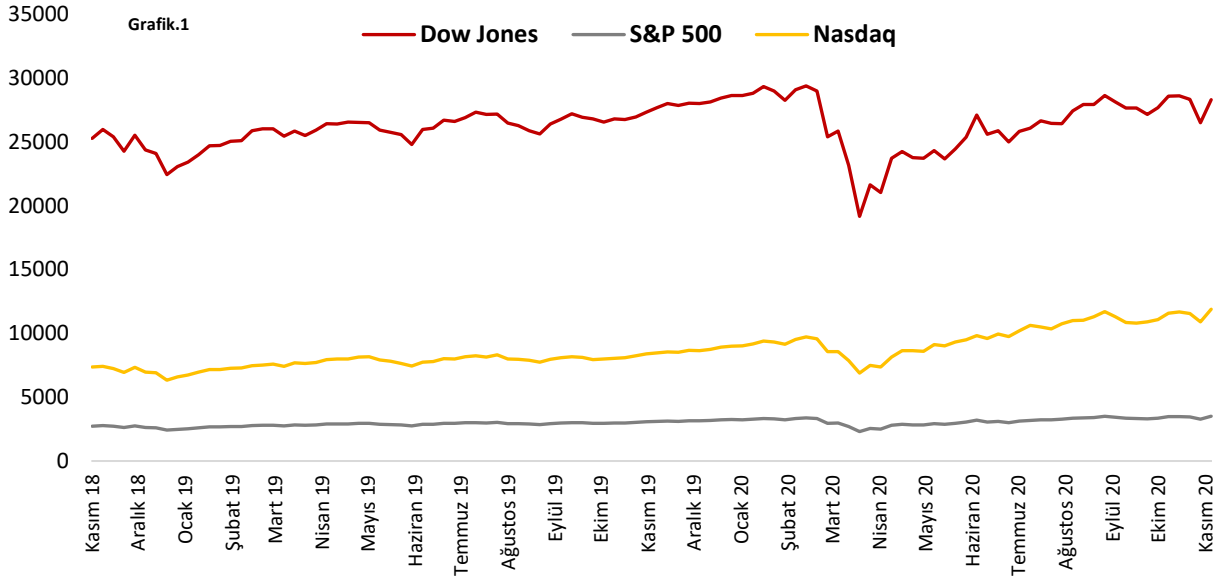
ABD'de 3 Kasım'da gerçekleştirilen başkanlık seçimleri sonucunda Demokrat aday Joe Biden ABD'nin 46. başkanı seçildi. Son sonuçlara göre ABD'de ulusal düzeyde Biden, oyların %50.6'sını aldı. Donald Trump'ın oyu ise %47.7 oranında kaldı. Biden, seçilmesinin ardından yaptığı ilk konuşmada Covid-19 ile mücadele etmek amacıyla bilim adamı ve uzmanlardan oluşan bir ekip kuracağını bildirdi. Bu haftaki raporumuzda ABD seçim sürecinin piyasalara etkisini ve seçim sonuçlarını değerlendireceğiz.

ABD seçim süreci uzun bir süre küresel piyasaların seyrini belirledi.

2019 yılı sonunda Fed ve diğer büyük merkez bankalarının parasal genişlemeye başlamasının yarattığı olumlu hava ile hem küresel borsalarda hem de ABD borsalarında yükseliş hâkimdi. 2020 başından itibaren Covid-19 kriziyle birlikte, ABD borsaları da dâhil olmak üzere küresel borsalarda sert satışlar görüldü. Mart ayından itibaren Covid-19'la mücadele etmek için malî teşviklerin ve genişleyici para politikalarının uygulanmaya başlamasıyla birlikte oluşan iyimserlik sonucu borsalarda tekrar yükseliş başladı. Ancak, teknoloji şirketlerini içeren Nasdaq endeksi tarihî rekor kırmasına rağmen diğer endeksler geçmişteki yüksek seviyelerine ulaşamadılar.

ABD seçimleri “en kritik” niteliği gereği küresel piyasaların odağında yer aldı. Seçim tarihinden yaklaşık bir ay öncesinde pek çok gelişmiş ve gelişmekte olan para birimlerinin yanı sıra küresel piyasalar da söz konusu seçime göre seyretti. Küresel piyasalar bir taraftan koronavirüs salgınına ilişkin pozisyon alırken, diğer taraftan ise ABD'de 3 Kasım'da gerçekleştirilen seçimleri fiyatladı. Seçim haftasına girildiğinde ise özellikle ABD'de endeksler başkanlık seçimi öncesi, haftanın ilk işlem gününü yükselişle kapattı. Oy sayımlarının aynı gün sonuçlanmayacağı gerekçesiyle oluşan belirsizlik, 3 Kasım'dan bu yana devam etti. Oy kullanma işlemlerinin devam ettiği 3 Kasım'da ise endeksler günü yine yükselişle tamamladı. ABD seçimleri sonrasında ABD endeks vadeliileri karışık bir görünüm sergilerken, ABD 30 yıllık tahvil getirisinde gerileme kaydedildi. Dolar endeksi ise %0.7 artışla 94 seviyesinin üzerine çıktı. ABD'de kritik eyaletlerden seçim sonuçları gelirken, Trump'ın delege sayısında, rakibi Biden ile farkı kapatacağına ilişkin beklentilerin etkisiyle ABD endeks vadeliilerinde erken saatlerde görülen fiyatlama tersine döndü. Piyasalarda seçimlerin çekişmesiz geçeceğine yönelik iyimserlik Trump'ın “Anayasa Mahkemesi'ne gideceğiz.” açıklaması sonrasında yerini seçimlerin nasıl sonuçlanacağıyla ilgili endişelere bıraktı. ABD vadeliilerinde Biden beklentisinin öne çıkmasıyla başlayan düşüş yerini yükselişe bıraktı. S&P 500 endeksi %1.5'in üstünde artışla 26 Ekim'den bu yana en yüksek seviyeyi gördü. Dow Jones'ta yükseliş %1'i buldu. Nasdaq endeksinde ise yükseliş %5'e ulaştı.

ABD borsalarının, şirketlere vergi indirimlerinden yana olması sebebiyle Cumhuriyetçi aday olan Trump'ın seçimleri kazanmasından daha olumlu etkilenmesi bekleniyordu. Demokrat aday Joe Biden'ın ise seçimleri kazanmasının şirketlerin vergi oranlarında bir artışa yol açma ihtimalinin borsalarda aşağı yönlü hareketlere yol açacağı beklentisi vardı. Buna karşın, seçimlerin sonucunun kısa sürede belli olması ve seçim sürecinin yarattığı belirsizliğin sona ermesi risk iştahını artırdığı için Biden'ın şirket vergilerini artırma ihtimali olmasına rağmen borsaya alımların geldiği görüldü. Biden'ın seçilmesiyle birlikte, ekonomiyi desteklemek için alacağı mali teşvikler, başta Fed olmak üzere diğer merkez bankalarının düşük faiz oranlarını belli bir süre devam ettireceği beklentisi ve ekonomide parasal genişlemenin devam edecek olması, ABD'nin Çin'le ilişkilerinde korumacı politikasından vazgeçmesi beklenmese de daha yapıcı ilişkiler kuracağı beklentisi, virüsün etkisinin önümüzdeki yılın ilk yarısında azalacağı ihtimali ile birlikte borsaların önümüzdeki dönemde olumlu etkileneceği görüşü piyasalara hâkimdir.

Kaynak: Bloomberg

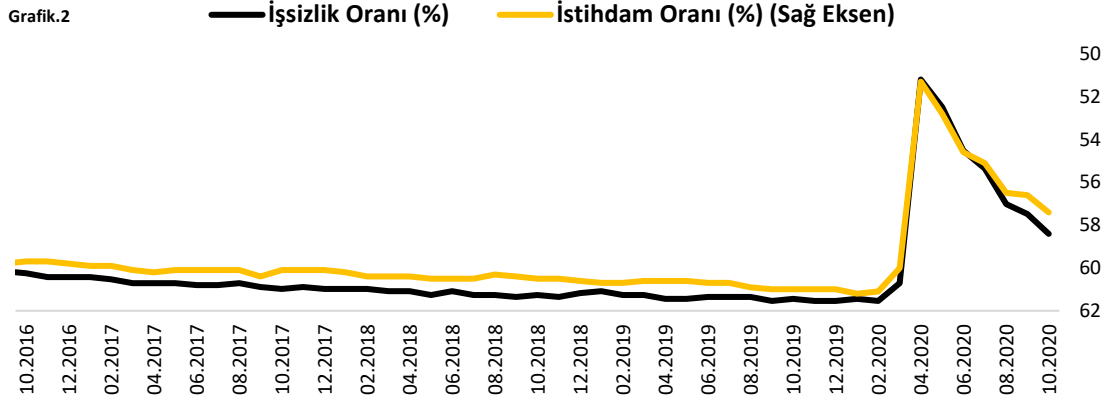
Pandemi öncesi Başkan Trump yönetiminde ABD ekonomisi, Obama döneminde başlayan büyüme trendini sürdürdü.

ABD Başkanı Donald Trump'ın dönemi, vergi indirimleri ve ticaret savaşlarıyla tanımlandı. Başkan Trump'ın dört yıllık dönemi, 1.7 trilyon dolarlık vergi kesintisi, küresel ticaret savaşları ve milyonlarca Amerikalının işsiz kaldığı pandemi dönemi ile özetlenebilir. Koronavirüs krizi başlamadan önce, ABD ekonomisi Barack Obama döneminde başlayan büyüme trendine devam ediyordu. Trump döneminde işsizlik, tarihi düşük seviyelerine gelmişken Mart ayında koronavirüsle birlikte ekonomi durma noktasına geldi.

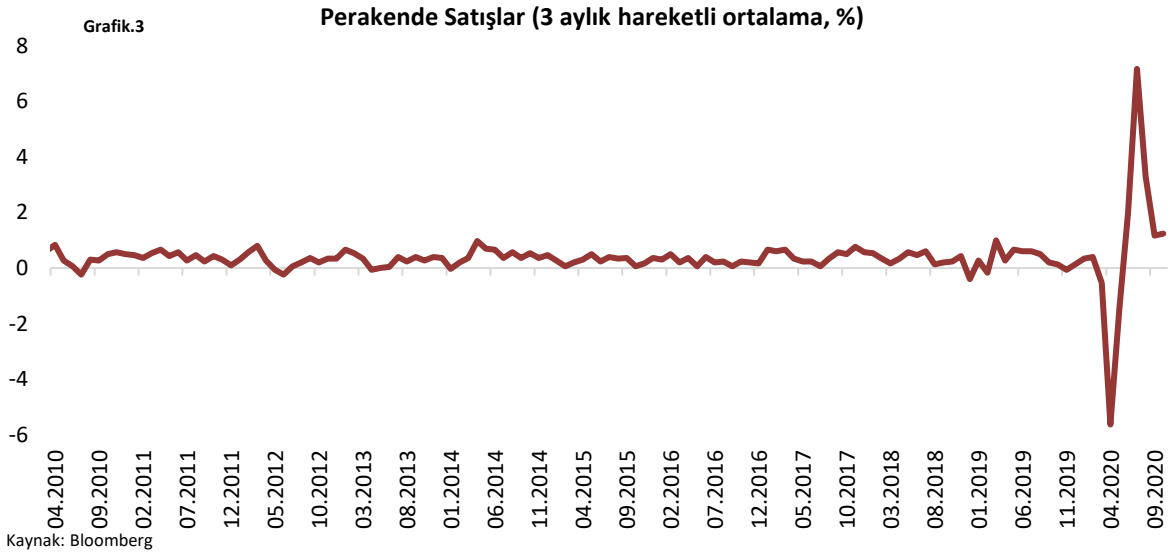
Salgın öncesi Başkan Trump döneminde işsizlik oranı tarihî düşük seviyelerini gördü.

Başkan Trump'ın seçim vaatlerinden biri göçmenlik ve küreselleşme gibi sebeplerle zarar gören mavi yakalı işçileri desteklemektir. Ocak 2017'de göreve geldiğinde bir süre madencilik ve kerestecilik gibi sektörlerde çalışan işçilerin sayısında artış ve imalat sektöründeki işlerde de toparlanma görüldü. Ancak, pandemi öncesinde bile, bu kazanımlar Trump'ın ticaret savaşları nedeniyle erimeye başladı. İmalat, madencilik ve kerestecilik işleri güçlü kazanımlarının ardından oldukça kötü performans göstermeye başladı. En büyük istihdam kazanımı finansal sektörde gerçekleşti.

Başkan Trump, salgından önce son 50 yılın en düşük işsizlik oranlarını yakaladı. 2020 yılı Şubat ayında, işsizlik oranı %3.5 ile son 50 yılın en düşük seviyesindeydi. Ancak, tüm dünyada olduğu gibi burada da koronavirüs önlemleri ABD'deki işsizlik oranlarını hızla artırdı. ABD'deki işsizlik, Nisan ayında %14.7 ile 1930'lardaki Büyük Bunalım'dan bu yana en yüksek seviyesine çıktı. 20 milyondan fazla kişi işsiz kalırken, 10 yıllık istihdam kazanımının tek bir ayda yitirildiği açıklandı. Nisan'da zirve yapmasının ardından, işsizlik oranları Ağustos ayında %8.4'e düştü. Eylül ayında ise bu oran %7.9'a geriledi. Ekim ayında ise işsizlik oranı %6.9'a geriledi. Ancak, ABD'de toplam işsiz sayısı salgın nedeniyle 22 milyona ulaşmışken, bunların yalnızca yarısı tekrar istihdam edilmeye başladı. İş bulma umudu kalmadığı için işgücünden ayrılanlar da oldu. Bu nedenle, işsizlik oranı azalsa bile %3.5 oranına tekrar inebilmesi zor görünürken, işsizlik Biden için önemli bir konu olacak gibi görünüyor.

Kaynak: Bloomberg

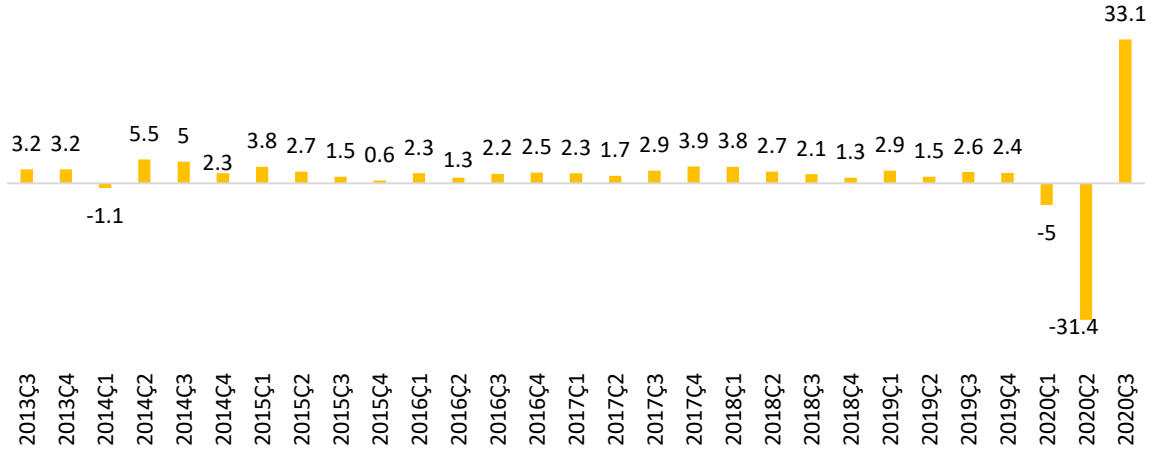

Kaynak: Bloomberg

Tüketici harcamaları Trump döneminde ekonomik büyümenin en önemli bileşenlerinden biriydi. Pandemiden sonra ekonomik büyümenin %70'ini açıklayan perakende satışlar V şeklinde bir toparlanma göstererek pandemiyin yarattığı şoktan sonra kayıplarını telafi ederek tekrar ivme kazandı ve önceki seviyelerine döndü. Ancak, Michigan Üniversitesi tüketici güven endeksine göre tüketici güveni aylardır düşük bir seyir izliyor. Bunun sebeplerinden biri ise koronavirüs salgınının ekonomiyi olumsuz etkilemeye devam etmesine karşın mali teşvik paketi konusunda Trump ve Demokratlar anlaşamadıkları için teşvik paketinin seçimlerin sonrasına ertelenmek zorunda kalmasıydı.

ABD Büyüme Oranı (y-y, %)

Grafik.4

Kaynak: Bloomberg

Başkan Trump, Beyaz Saray'daki ilk üç yılında ortalama %2.5 oranında ekonomik büyüme yakaladı. Obama döneminin ilk üç yılında ise %2.3 büyüme kaydedilmişti. Ancak bu yılki koronavirüs salgını, kayıtların tutulmaya başlanmasından bu yana en büyük ekonomik daralmaya yol açtı. Nisan, Mayıs ve Haziran aylarını kapsayan 2020'nin ikinci çeyreğinde, ekonomi %30'dan fazla daraldı. ABD ekonomisi Kovid-19 salgını nedeniyle yılın ikinci çeyreğinde 2.Dünya Savaşından bu yana en sert daralmayı göstermesinin ardından, üçüncü çeyrekte tarihindeki en yüksek büyümesini gerçekleştirdi. ABD'de üçüncü çeyrekte gayri safi yurtiçi hasıla yıllık bazda %33.1 oranında arttı. Dördüncü çeyrekte, seçim öncesi yeni teşvik paketinde anlaşmaya varılamaması ve paketin seçim sonrasına ertelenmesi, Cumhuriyetçiler'in karşı çıkmasına karşın Demokratlar'ın daha büyük bir malî teşvik paketi istemesi ve bu nedenle 2.2 trilyon dolarlık teşvik paketinin Cumhuriyetçiler'in çoğunlukta olduğu Senato'dan geçemeyecek gibi görünmesi tüketici harcamalarını olumsuz etkileyeceğinden büyüme üzerinde baskı oluşturabilir. Dünyada vaka sayıları artmaya devam ederken ABD'de 4. çeyrek büyümesinin yatay seyir izlemesi bekleniyor. 2020 yılında ABD ekonomisinin %3.5-%5 arası daralması, gelecek yıl aşıyla birlikte %6 civarında büyümesi bekleniyor. Ancak, bütçe açığı ve cari açığı artışı diğer ülkelere göre daha yüksek olması ABD büyümesinin piyasalarda beklenildiği kadar iyimser gerçekleşmeyebileceği ihtimalini yaratıyor.

Çin'le olan ticaret savaşı nedeniyle Çin'e olan ihracat düşmesine karşın Ocak ayında Beijing ve Washington arasında yapılan "Birinci Faz" ticaret anlaşması sonrası Çinli şirketler tarafından daha fazla Amerikan ürünü satın alınmaya başlandı.

Sonuç olarak, salgın öncesi ekonomi iyi bir performans göstermekle birlikte bu trend Obama yönetimi döneminde başlayan eğilimin bir devamıydı. Ancak ABD ekonomisinin daha iyi performans gösterdiği dönemler olmuştu. Benzer şekilde, reel ortalama saatlik kazançlar Trump'ın ilk üç yılı boyunca istikrarlı bir şekilde artmış olsa da bu eğilim de Obama döneminde başlamıştı.

Trump yönetiminde Türkiye-ABD ilişkileri yoğun bir seyir izledi.

2017-2020 senelerini kapsayan Başkan Trump yönetiminde, Türkiye ve ABD arasındaki ilişki dalgalı bir seyir izledi. Söz konusu dönem, iki ülke arasında zaman zaman öne sürülen yaptırım tehditlerinin yanı sıra 100 milyar dolarlık ticaret hedefinin de konulduğu bir dönem oldu.

Türkiye'nin ABD ile ticaret ilişkileri (2017-2020, milyar \$)

	İhracat	İthalat	Denge	Ticaret Hacmi
2017	9.3	12.3	-3	21.6
2018	9.1	13	-3.9	22
2019	9.0	11.8	-2.9	20.8
2020 (Ocak-Eylül)	7.2	8.8	-1.6	16
TOPLAM	34.6	46.1	-11.5	80.7

ABD ve Türkiye arasındaki ticarî ilişkilere bakıldığında, Türkiye'nin net ithalatçı olduğu görülürken, Ticaret Bakanlığı'nın verilerine göre Türkiye, ABD'den 4 yıllık dönemde en çok helikopter ve uçak ithalatı gerçekleştirdi. Söz konusu dönemde Türkiye'nin ABD'ye ihracatında ise halı ve yer kaplamaları, turbojetler ve gaz türbinleri ile mücevher eşyası ürün grupları ön sıralarda yer aldı.

2018 yılı, Türkiye açısından Trump yönetiminde "en kritik" yıl olarak kayda geçti. 2018 yılının Mayıs ayında, içerisinde Türkiye de bulunmakla birlikte ABD, birçok ülke gümrük vergilerini artırma kararı aldı. Aynı yıl Ağustos ayında ise Türkiye için bazı ürünlere koyduğu vergiyi iki kat artırdığını açıkladı. ABD yönetiminin açıkladığı bu önlemlere karşı Türkiye de, ABD menşeli birtakım ürünlerde tarife uygulama kararı aldı. 2019 yılı ise ikili ilişkilerin ters yönde seyrettiği bir yıl olurken, Türkiye ve ABD karşılıklı olarak tarifeleri belli oranlarda düşürdü.

Başkan seçilen Joe Biden, Trump'ın imzaladığı bazı kararları tersine çevirmeye hazırlanıyor.

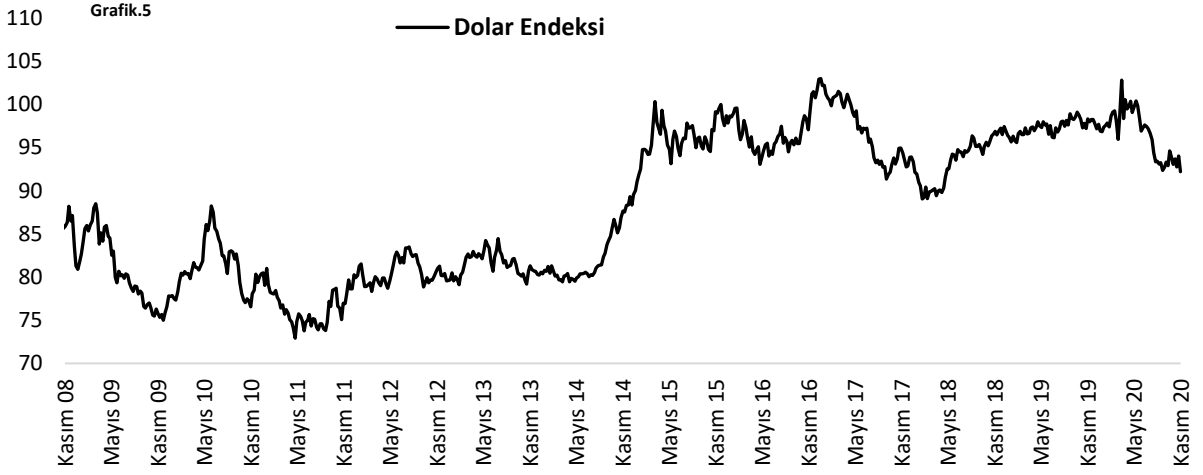
ABD ekonomisi koronavirüs krizi nedeniyle zor bir dönemden geçerken, Trump ve Biden'ın seçim vaatlerinde ekonomi politikaları önemli bir yer tuttu. İşsizliğin kendi döneminde tarihî düşük seviyelere indiğini her fırsatta dile getiren Trump, yeniden seçilmesi durumunda 10 ayda 10 milyon kişiye istihdam sağlama sözü verdi. Demokrat Parti başkan adayı Biden ise 700 milyar dolarlık "Amerikan ürünü tercih et" (Buy American) kampanyasıyla yerli üretimin yeniden canlandırılacağını, yerli üretim olan mal ve hizmetlerin hükümet tarafından satın alınması için 4 yılda 400 milyar dolarlık bir fon oluşturulacağını, ABD merkezli teknolojik araştırma ve geliştirme çabaları için ise 300 milyar dolar ayıracağını vaat etti. Böylece, 5 milyon kişiye istihdam sağlanacağını belirten Biden'ın bu projeleri nasıl finanse edeceği ise belirsizlik taşıyordu.

Trump, 2017'de imzaladığı 1.5 trilyon dolarlık vergi paketini hatırlatarak yeni dönemde vergi indirimlerine devam edeceğinin sinyalini verdi. Trump hükümetini vergi indirimlerinde varlıklı kişi ve şirketlere daha fazla fayda sağladığı gerekçesiyle eleştiren Biden, en yüksek gelire sahip kişilerden alınan marjinal vergi oranını %37'den %39.6'ya yükselterek Trump'ın uyguladığı bazı vergi indirimlerini tersine çevirmeyi hedefliyor.

Trump'ın başkanlığı döneminde küresel ticaret gerilimleri ve özellikle Trump'ın Çin'e karşı açtığı ticaret savaşı küresel piyasalarda oldukça önemli bir yer tutmuştu. Trump, Çin'e karşı olan tutumunu seçim kampanyasında da devam ettirdi. Ticaret konusunda ise Biden, Trump'ın Çin'e karşı olan tutumunu eleştirirken, Çin ile süren ticaret savaşının Amerikalı tüketiciler ve çiftçilere zarar vereceğini savunuyor.

Joe Biden'ın en önemli kararlarından biri Paris İklim Anlaşması'na geri dönmek olacak. ABD Başkanı Donald Trump'ın son eylemlerinden biri ABD'nin 197 ülkenin içinde bulunduğu Paris İklim Anlaşması'ndan çıkan ilk ülke olması oldu. Küresel iklim değişikliği tehditine karşı 2015 yılında hazırlanan Paris İklim Anlaşması'ndan Trump resmî olarak çekildi. Joe Biden, Paris İklim Anlaşması'na yeniden döneceği sözünü verdi. ABD'nin 2050'ye kadar sıfır karbon salınımlı sürdürülebilir bir ekonomiye geçmesi gerektiğini vurgulayan Biden, temiz enerji ve sürdürülebilir altyapı yatırımları için 2 trilyon dolar harcayacağını kaydediyor.

Biden'in seçilmesi önümüzdeki dönemde dolar endeksini nasıl etkiler?

Kaynak: Bloomberg

Fed'in parasal genişlemeyi durduracağını belirterek faiz artırımına geçiş sinyalleri vermesiyle beraber 2014 yılından itibaren ABD doları hem gelişmiş hem gelişmekte olan ülke para birimleri karşısında değer kazanma süreci içine girdi. Özellikle geçen yılın ortalarından itibaren ekonomide bir resesyon tehlikesi karşısında faiz artırımlarının sona ermesi, faiz indirimlerinin başlaması ve parasal genişlemeye geçilmesiyle Amerikan dolarının değer kazanma sürecinde kademeli olarak bir yavaşlama görüldü. Sonrasında koronavirus salgını sonucu Mart ayında başlayan küresel piyasalardaki risk alma iştahındaki düşüşle birlikte güvenli liman olarak görülen ve rezerv para birimi olan ABD dolarında çok kısa süreli değer kazanımı yaşandı. Fed'in koronavirus nedeniyle aldığı ekstra parasal genişlemeyle birlikte ABD doları yeniden bir miktar değer kaybına başladı. Önümüzdeki dönemde ABD'nin ciddi bir bütçe açığı ve cari açık vereceği beklentisi, ABD dolarının 2014-2020 yılları arasında gördüğümüz değer kazanma sürecinin gelecekte tekrar değer kaybetme sürecine gireceği beklentisi oluşturmaktadır. Biden'in seçilmesiyle birlikte özellikle bütçe açığındaki artış beklentisi ve dış ticaretteki açığın devam etmesi ve görece yüksek faiz ortamının Fed'in faizleri sıfıra çekmesiyle sona ermesi, doların uzun vadeli aşağı yönlü trendinin başlangıcında temel unsur olarak piyasalarda gözlemlenmektedir. Piyasalar seçimlerden önce "mavi dalga" (blue wave) olarak adlandırılan ve Demokratlar'ın başkanlığın yanı sıra Senato ve Temsilciler Meclisi'nde de mutlak çoğunluğu elde etmesi senaryosunu tartışıyorlardı. Ancak, Trump seçimi kazanamasa da Senato Cumhuriyetçiler'in kontrolünde kaldı. Bu durumda, Biden'ın yapmayı hedeflediği bütçe harcamalarının özellikle Senato'daki Cumhuriyetçiler'in engeline takılacak olması, ABD dolarında önceki kadar sert bir düşüş olmayacağı ihtimalini akla getiriyor. Önümüzdeki dönemde koronavirus sürecinin aşının da bulunmasıyla olumlu atlatılması ABD dolarının bir süre daha değer kaybetmesine neden olabilir. Koronavirus aşısının bulunması gibi olumlu gelişmeler ve ekonomilerin tekrar büyüme sürecine başlamasıyla birlikte uzun vadede Amerikan dolarının düşüş trendinde olacağının piyasalarda fiyatlandığı görülmektedir.

Sonuç olarak, ABD seçimlerinin ilk günlerde yarattığı belirsizliklere karşın Demokrat aday Joe Biden'ın resmî olarak ilan edilmese de seçimleri kazanmasıyla birlikte beklenen en önemli gelişme, şirketlere vergi artırımları getirilmesi, ABD'de özel sağlık sisteminin yeniden düzenlenmesi ve ülkede altyapı yatırımlarının başlaması için malî teşviklerin artırılması yönünde. Malî teşviklerin artırılmasına en önemli engel ise Senato'nun Cumhuriyetçi kanadından gelecek itirazlardır. Bu durum, Biden'ın malî teşviklerle ilgili seçim öncesi verdiği sözleri tam olarak

yerine getirmesine engel olabilir. Buna rağmen, koronavirüs aşısının bulunduğu dair çıkan haberler, virüs nedeniyle yavaşlayan ekonomik aktivitenin gelecek yılın ikinci çeyreğinden itibaren sona erecek olması ve ekonomik aktivitenin hızlanmaya başlayacağı beklentisi piyasalarca satın alınıyor. Öte yandan, önümüzdeki dönemde virüs nedeniyle alınan önlemler sonucu belirgin şekilde artan bütçe açıklarını kapatmak için hükümetlerin alacağı sıkılaştırıcı politikalar nedeniyle ekonomik büyümeye ilişkin bu iyimserlik sınırlı kalabilir. Ticaret savaşı endişelerinin de azalmasıyla başta borsalar olmak üzere piyasalarda olumlu bir hava hâkim. Bunun dışında, tahvil piyasalarında uzun süre daha faiz oranlarının düşük kalacağı beklentisiyle gelişmiş ülke tahvillerinin seyrettiği sakin seyrin devam edeceği düşüncesi sonucu, asıl ilginin gelişmekte olan ülke tahvil piyasalarında olacağı öngörülüyor. Para piyasalarında ise rezerv para birimi olan ABD dolarının önümüzdeki dönemde değer kaybetme ihtimali yüksek görünüyor.

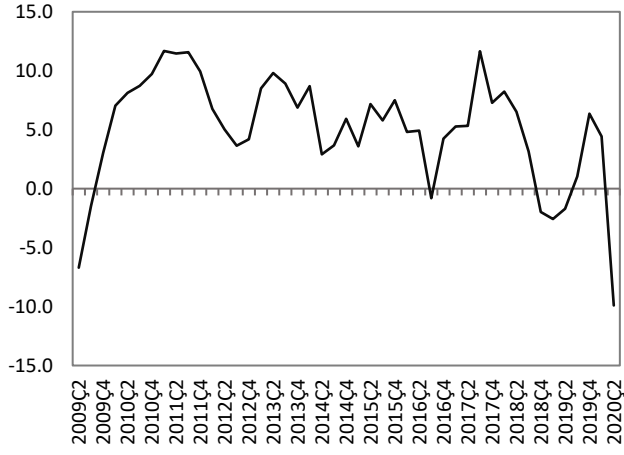
Haftalık Veri Takvimi (09 – 13 Kasım 2020)

Tarih	Ülke	Açıklanacak veri	Önceki	Beklenti
9.11.2020	Almanya	Dış Ticaret Dengesi (Eylül)	12.8 milyar €	20.8 milyar € (Açıklandı)
	Japonya	Öncü Göstergeler Endeksi (Eylül, öncül)	88.4	92.9 (Açıklandı)
10.11.2020	Türkiye	İşsizlik Oranı (Ağustos)	%13.4	%13.2 (Açıklandı)
	Euro Bölgesi	ZEW Endeksi (Kasım)	52.3	32.8 (Açıklandı)
	Almanya	ZEW Endeksi (Kasım)	56.1	39 (Açıklandı)
	Fransa	İşsizlik Oranı (3.çeyrek)	%3.1	%9 (Açıklandı)
		Sanayi Üretim Endeksi (Eylül, a-a)	%1.3	%1.4 (Açıklandı)
	İtalya	Sanayi Üretim Endeksi (Eylül, a-a)	%7.7	-%5.6 (Açıklandı)
	İngiltere	İşsizlik Oranı (Eylül)	%4.5	%4.8 (Açıklandı)
11.11.2020	Türkiye	Cari İşlemler Dengesi (Eylül)	-4.63 milyar \$	--
12.11.2020	ABD	TÜFE (Ekim, y-y)	%1.4	--
		Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	751 bin kişi	--
		Bütçe Dengesi (Ekim)	-125 milyar \$	--
	Euro Bölgesi	Sanayi Üretim Endeksi (Eylül, y-y)	-%7.2	-%5.9
	Almanya	TÜFE (Ekim, y-y)	-%0.2	-%0.2
	İngiltere	GSYH (3.çeyrek, öncül, y-y)	-%21.5	--
		Dış Ticaret Dengesi (Eylül)	1.4 milyar £	--
		Sanayi Üretim Endeksi (Eylül, y-y)	-%6.4	--
	Japonya	Makine Siparişleri (Eylül, y-y)	-%15.2	-%11.6
		ÜFE (Ekim, y-y)	-%0.8	-%2.1
13.11.2020	Türkiye	Sanayi Üretim Endeksi (Eylül, y-y)	%10.4	--
	ABD	ÜFE (Ekim, a-a)	%0.4	%0.2
		Michigan Üniversitesi Tüketici Güven Endeksi (Kasım, öncül)	81.8	82
	Euro Bölgesi	GSYH (3.çeyrek, ikincil, ç-ç)	-%11.8	%12.7
		Dış Ticaret Dengesi (Eylül)	14.7 milyar €	--
	Fransa	TÜFE (Ekim, y-y)	%0	%0

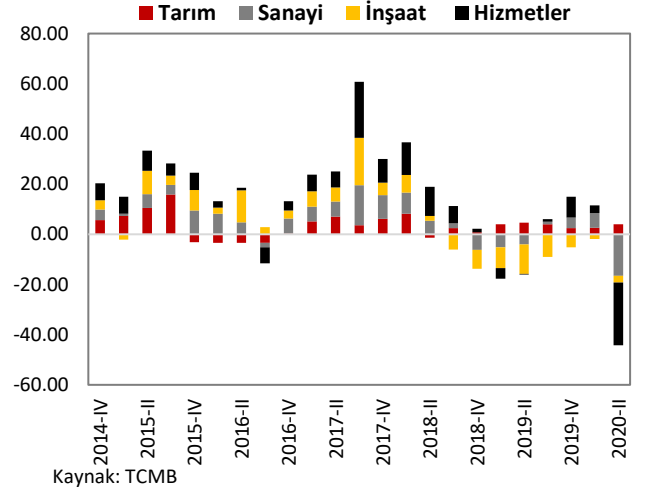
TÜRKİYE

Türkiye Büyüme Oranı

Reel GSYH (y-y, %)

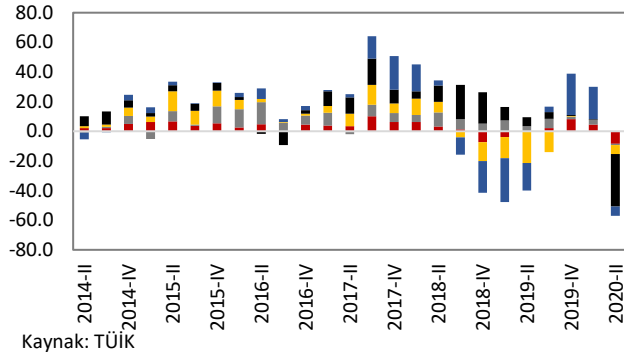

Sektörel Büyüme Hızları (y-y, %)

Harcama Bileşenlerinin Büyüme Hızları (y-y, %)

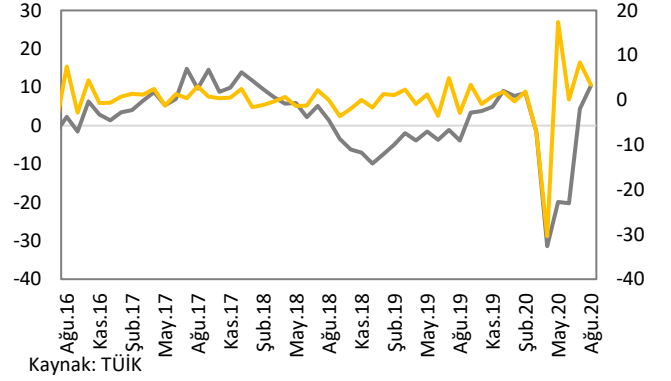
Tüketim Devlet Yatırım İhracat İthalat

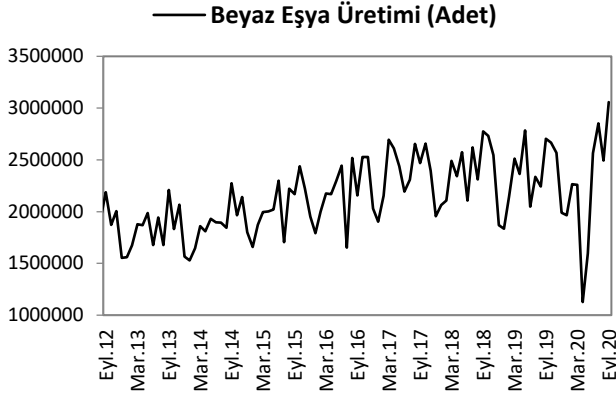
Sanayi Üretim Endeksi

Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi (y-y, %)

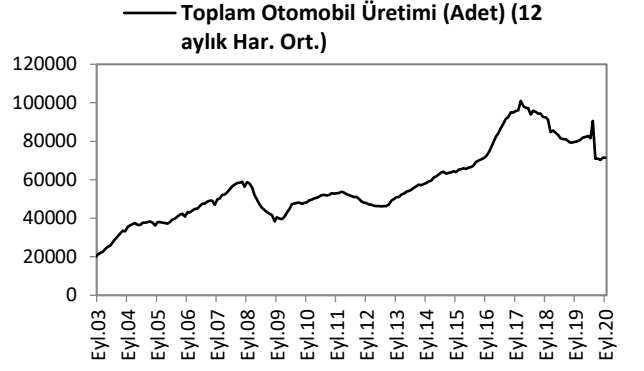
Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi (a-a, %) (Sağ Eksen)

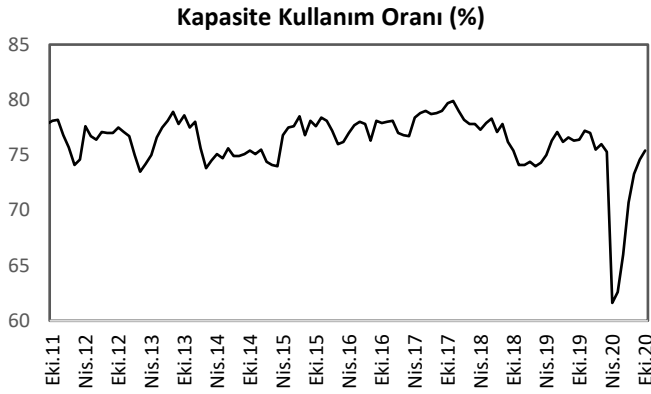
Beyaz Eşya Üretimi

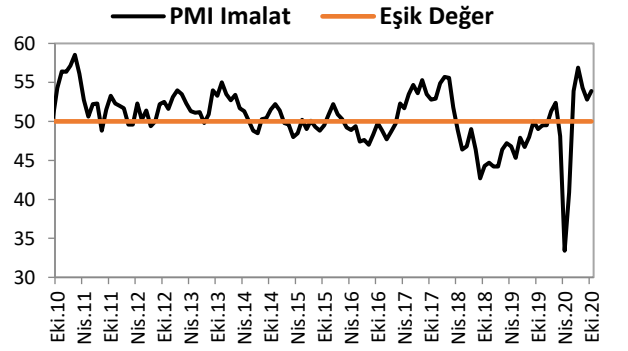
Toplam Otomobil Üretimi

Kapasite Kullanım Oranı

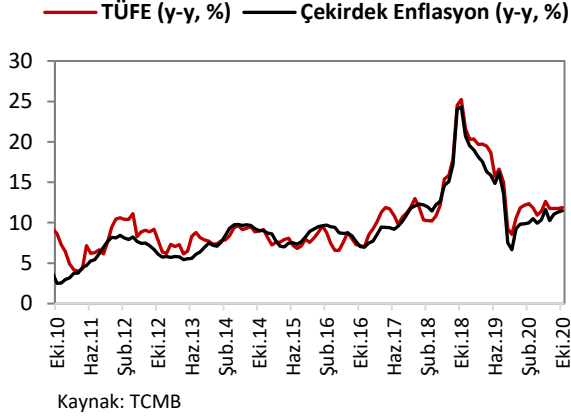

İmalat PMI

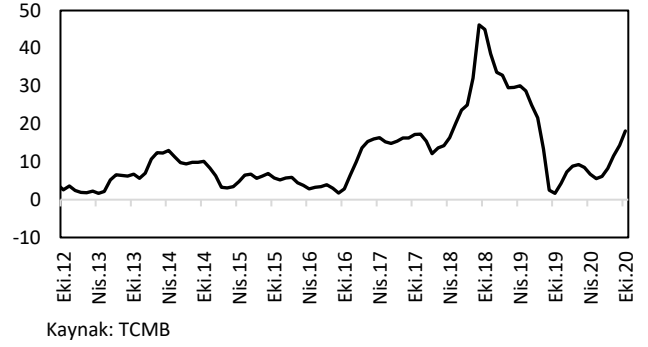
ENFLASYON GÖSTERGELERİ

TÜFE ve Çekirdek Enflasyon

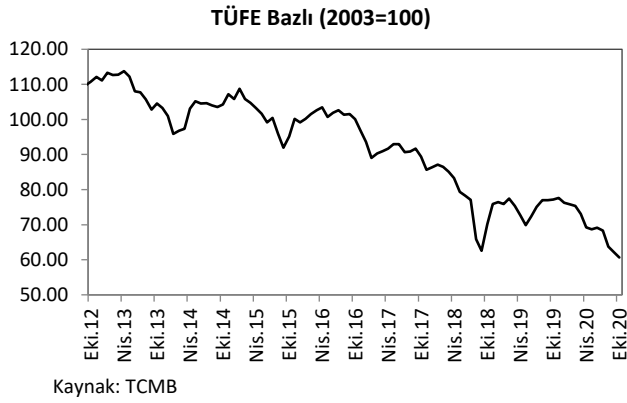

Yİ-ÜFE

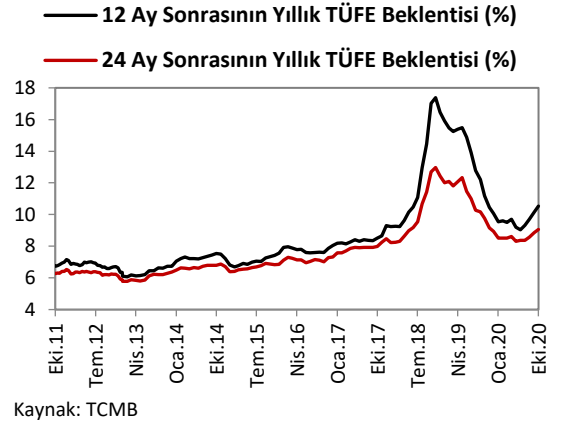
Yİ-ÜFE (y-y, %)

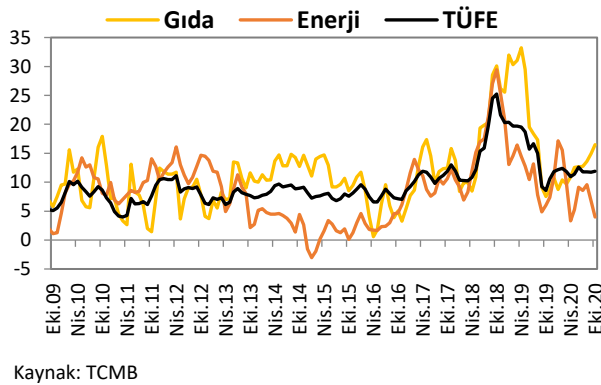
Reel Ektif Döviz Kuru

Enflasyon Beklentileri

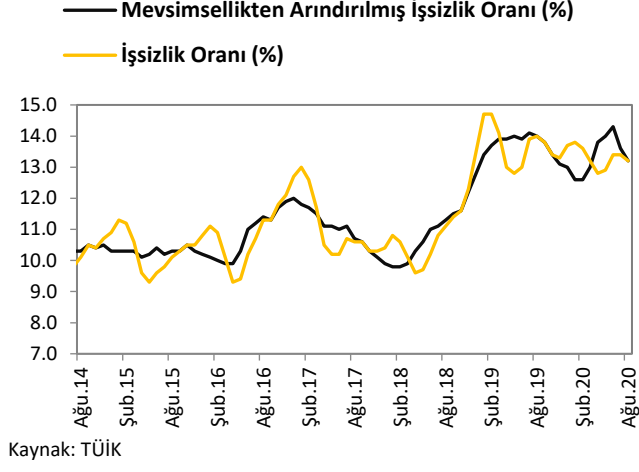

Gıda ve Enerji Enflasyonu (y-y, %)

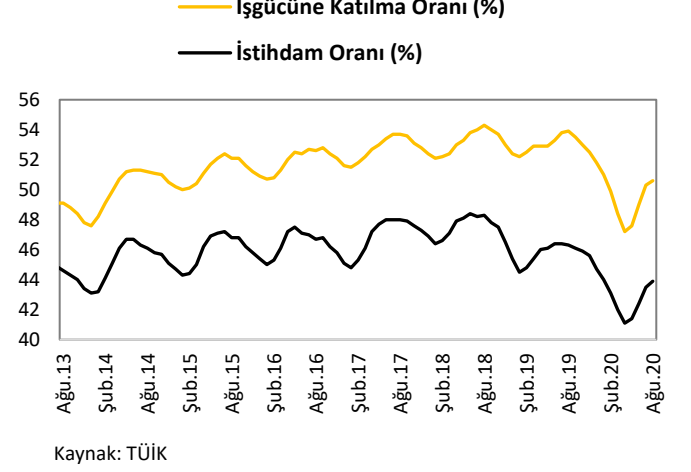

İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşsizlik Oranı

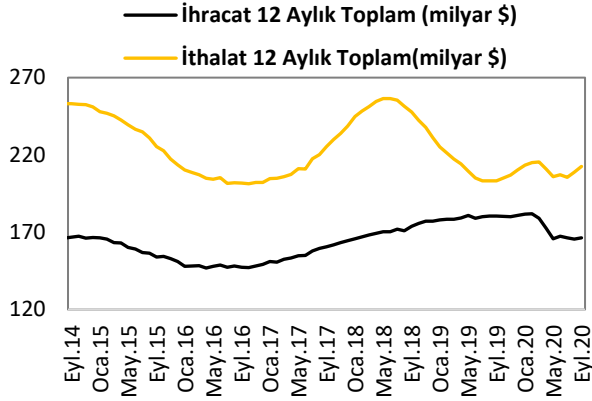

İşgücüne Katılım Oranı

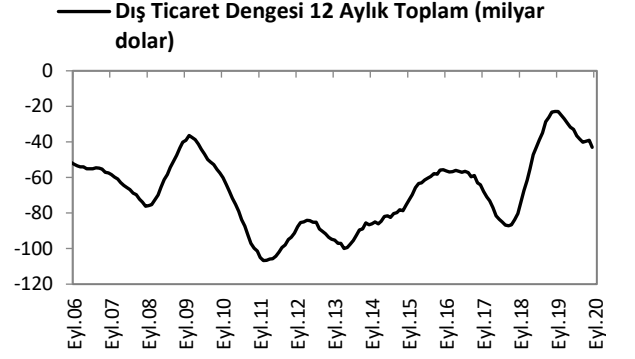

DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

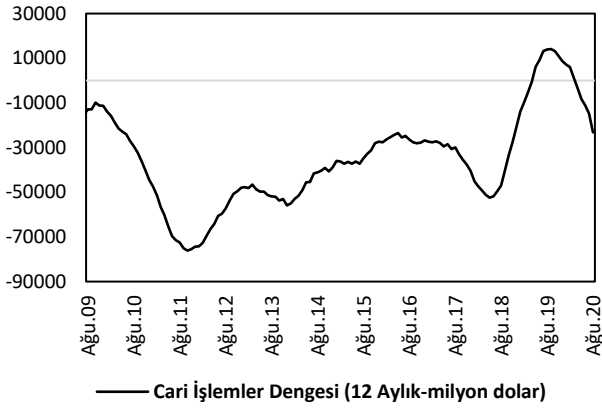
İthalat-İhracat

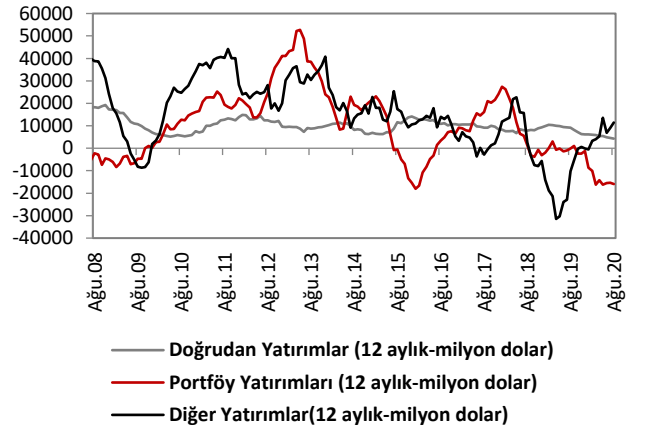
Dış Ticaret Dengesi

Cari İşlemler Dengesi

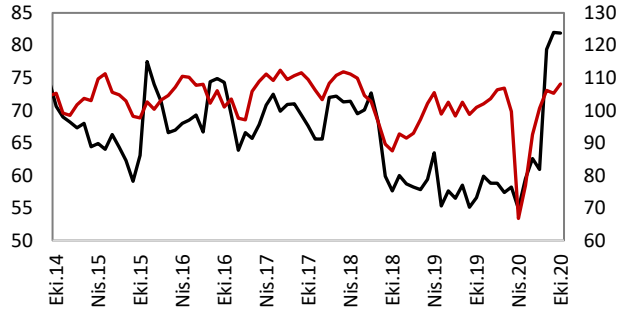
Sermaye ve Finans Hesabı

TÜKETİM GÖSTERGELERİ

Tüketici Güveni ve Reel Kesim Güveni

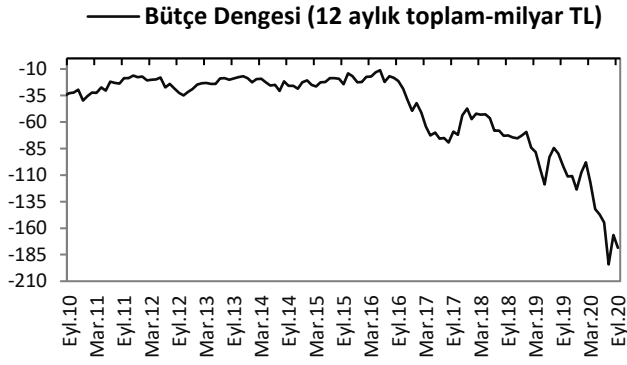
— Tüketici Güven Endeksi (mevsimsellikten arındırılmış)
— Reel Kesim Güven Endeksi (sağ eksen)

Kaynak: TCMB

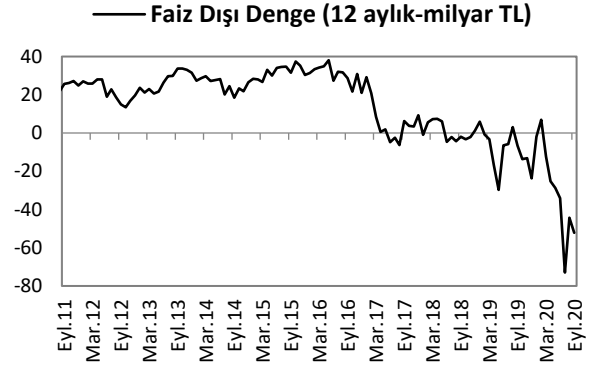
KAMU MALİYESİ GÖSTERGELERİ

Bütçe Dengesi

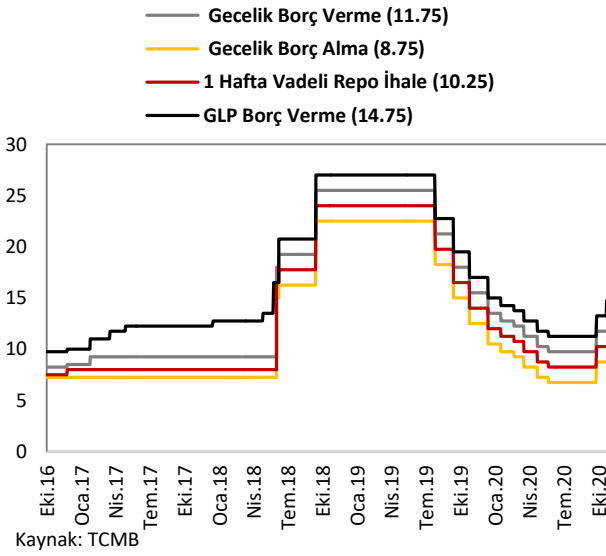
Kaynak: TCMB

Faiz Dışı Denge

Kaynak:TCMB

TCMB Faiz Oranları

Kaynak: TCMB

Türkiye Makro Ekonomik Görünüm

Reel Ekonomi					
	GSYH (Cari Fiyatlarla, milyon TL)	GSYH Büyüme Oranı (zincirleşmiş hacim endeksi, y-y, %)	İşsizlik Oranı (%)	Sanayi Üretim Endeksi (y-y, %) (takvim etkisinden arındırılmış)	Kapasite Kullanım Oranı (%)
2018	3,724,388	2.8	11.0	1.3	76.8
2019	4,280,381	0.88	13.7	-0.5	75.9
Son Yayınlanan	1,041,643 (2020 Ç2)	-9.9 (2020 Ç2)	13.2 (Ağustos)	10.4 (Ağustos)	75.4 (Ekim)
Fiyat Gelişmeleri (y-y, %)					
	TÜFE	Çekirdek TÜFE	Yİ – ÜFE		
2018	20.30	19.53	33.64		
2019	11.84	9.81	7.36		
2020 (Ekim)	11.89	11.48	18.20		
Parasal Göstergeler (Milyon TL)					
	M1	M2	M3	Emisyon	TCMB Brüt Döviz Rezervleri (Milyon \$)
2018	512,524	1,940,589	1,988,304	123,370	71,980
2019	712,833	2,457,543	2,575,195	145,007	81,240
Son Yayınlanan (30.10.2020)	1,274,953	3,382,644	3,486,402	198,182	42,259
Faiz Oranları (%)					
	TCMB O/N (Borç Alma)	TCMB O/N (Borç Verme)	TCMB Haftalık Repo	TRLIBOR O/N	
2018	22.50	25.50	24.00	24.38	
2019	10.50	13.50	12.00	10.49	
Son Yayınlanan (10.11.2020)	8.75	11.75	10.25	15.25	
Mal Ticareti ve Cari Denge (Milyar \$)					
	Cari İşlemler Dengesi	İthalat	İhracat	Dış Ticaret Dengesi	
2018	-20.7	231.1	177.2	-53.9	
2019	8.7	210.3	180.9	-29.4	
Son Yayınlanan	-4.6 (Ağustos)	20.8 (Eylül)	16.0 (Eylül)	-4.8 (Eylül)	
Borç Stoku Göstergeleri (Milyar TL)					
	Merkezi Yön. İç Borç Stoku	Merkezi Yön. Dış Borç Stoku	Kamu Net Borç Stoku		
2018	586.1	480.9	507.1		
2019	755.0	573.7	693.2		
Son Yayınlanan	1,105.7 (Eylül 2020)	757.1 (Eylül 2020)	924.3 (Ç2 2020)		
Kamu Maliyesi (Milyar TL)					
	Bütçe Giderleri	Bütçe Gelirleri	Bütçe Dengesi	Faiz Dışı Denge	
2018 (Eylül)	67	61.1	-6	-4.3	
2019 (Eylül)	80.8	63.1	-17.7	-5.6	
2020 (Eylül)	108.6	78.9	-29.7	-13.5	
Rasyolar (%)					
	Bütçe Açığı/GSYH	AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku/GSYH	Cari Denge/GSYH		
	3.4 (Ç2)	39.4 (Ç2)	-1.7 (Ç2)		

Cem Erođlu	Müdüř	cem.eroglu@vakifbank.com.tr	0216-724 30 80
Fatma Özlüm Kanbur	Müdüř Yardımcısı	fatmaozlem.kanbur@vakifbank.com.tr	0216-724 30 83
Naime Dođan Eriř	Müdüř Yardımcısı	naimedogan.eris@vakifbank.com.tr	0216-724 30 82
Bilge Pekçađlayan	Müdüř Yardımcısı	bilge.pekcaglayan@vakifbank.com.tr	0216-724 30 84
Sinem Ulusoy Kasap	Uzman	sinemulusoy.kasap@vakifbank.com.tr	0216-724 30 86
Pınar Cansu Akargöl	Uzman Yardımcısı	pincarcansu.akargol@vakifbank.com.tr	0216-724 30 87
Selin Mumcu	Uzman Yardımcısı	selin.mumcu@vakifbank.com.tr	0216-724 30 88

Bu rapor Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan sağlanan bilgiler kullanılarak hazırlanmıştır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu bilgi ve verilerin doğruluğu hakkında herhangi bir garanti vermemekte ve bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan dolayı sorumluluk kabul etmemektedir. Bu rapor sadece bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hiğbir konuda yatırım önerisi olarak yorumlanmamalıdır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu raporda yer alan bilgilerde daha önceden bilgilendirme yapmaksızın kısmen veya tamamen değişiklik yapma hakkına sahiptir.